

Åtta svar om din framtid

Det ena leder till det andra. Plötsligt har du tackat ja till ett nytt jobb, fast du inte hade några planer på just den karriären. Det kan bli lyckat, men chansen att du blir riktigt framgångsrik är mycket större om du tar dig tid för lite eftertanke.

SKA DU BÖRJA DIN KARRIÄRRESA måste du veta varifrån du startar. Felet många gör är att de bara jobbar på i full fart utan att någonsin stanna upp och tänka efter. "Tänka? Det har jag inte tid med, jag måste först fixa det här och det där och lite till ...", suckar du.

Men din fortsatta karriär börjar med att du tar dig tid att tänka dina alldeles egna tankar.

Börja med att lyfta dig en aning över de dagliga kom ihåg-listorna, mejlens sprängfyllda inkorg och allt annat du behöver ta tag i.

Höj dig över vardagsstrulet och skaffa dig lite helikopter-syn över din arbetsituation i dag. Det kan finnas ingångar och utgångar du inte upptäckt därför att du blivit lite hemmablind.

ÄR DET NÅGOT ERFARNA CHEFER

ängstrar efter nästan avslutad karriär? Det som ständigt återkommer är:

Varför bestämde jag inte själv vilken karriär jag vill göra? Jag funderade inte tillräckligt över vad jag själv verkligen ville. Jag blev erbjuden jobb och tackade ja, och på den vägen fortsatte det.

De bara sögs in i något, de levde upp till andras förväntningar och hej hopp så var de vd.

Så lär av deras misstag och ta dig tid att fundera över vad du själv verkligen vill.

VERKTYG: Skriv en önskelista

- I vilken bransch vill jag jobba?
- På vilken typ av arbetsplats skulle jag trivas allra bäst?
- I vilken sorts organisation skulle min begåvning komma till sin rätt?
- I vilken roll skulle jag trivas bäst?
- Tillsammans med vilka människor vill jag jobba?
- Hur bra vill jag bli? Vad är jag beredd att satsa på? Att bli lagom, bra eller världs bäst?
- Var skulle jag ha roligast?
- Var ligger min önskearbetsplats rent geografiskt? I Värmlandsskogarna eller i New York? Ja, ta i ordentligt när du ändå gör din önskelista.
- Hur ska min karriär och mitt privata liv samsas? 1953 frågade forskarna en avgångsklass handelsstudenter vid Yale:

Har du satt upp mål för ditt yrkesliv?
Har du skrivit ner dem?
Har du gjort upp en

TÄNKVÄRT

"Ett mål är en dröm med en deadline"

Keith Ferrazzi
I boken Never eat alone

plan för hur du ska nå dem?

84 procent hade inte satt upp några speciella mål mer än att "få det bra".

13 procent hade satt mål, men inte skrivit ner dem.

3 procent hade skrivit ner sina mål och gjort upp en plan för hur de skulle nå dem.

Tjugo år senare letade forskarna upp alla studenterna och frågade dem hur de lyckats yrkesmässigt.

För enkelhetens skull använde man

GETTY

VERKTYG: Analyschema

- Det här trivs jag med i mitt nuvarande jobb. (Var så specifik som möjligt. Tänk på arbetsuppgifter, ansvar, sociala kontakter utåt, resor, arbetsplats, kontakter med arbetskamrater och chefer, arbetstider med mera.):
-
- Det här trivs jag inte med i mitt nuvarande jobb:
-
- Det här är jag stolt över att jag har utträttat i mitt jobb:
-
- Det som gör mig unik på min nuvarande arbetsplats är att jag:
-
- De här sakerna som jag är bra på tas inte till vara i mitt nuvarande jobb:
-
- De här sakerna som jag är bra på utnyttjas verkligen i mitt nuvarande jobb:
-
- Om ett år ska jag ha nått detta mål:
-
- Om fem år ska jag ha nått detta mål:
-

handlingsplaner. Sedan måste du vara öppen för att både mål och planer kan ändras under resans gång.

"Lika farligt som det är att inte ha några planer alls är att bita sig fast för envist vid en karriärplan", säger konsulten Doris Dahlin. Det är som att bestämma att drömprinsen måste ha mörkt hår och sedan rata alla bra blonda kandidater som dyker upp.

DINA MÅL SKA VARA BÅDE kort- och långsiktiga. Till exempel "Om ett år ska jag vikariera på den och den avdelningen. Om tre år ska jag vara avdelningschef. Om fem år ska jag vara vd för ett företag med minst 200 anställda".

Varning! Sätt inte för låga mål.

"Många har ett spann där man känner sig bekväm och det gör att de sätter för låga mål", säger Anki Bengtsson, chefscoach.

"De tycker 'nej, så där duktig är inte jag' och vågar inte ta i lite grann."

Själv satte Anki tidigt målet "jag ska tjäna 10 000 kronor i månaden och sedan ska jag aldrig mer klaga över min lön". Vi kan väl säga att hon fått revidera sin målsättning sedan dess.

Sätt mål som är roliga, som inspirerar dig. Sätt dem tillräckligt högt så att de nästan känns ouppnåeliga – men bara nästan. Sätter du orimliga mål tror du inte själv på dem.

Fråga dig samtidigt vad framgång är för dig. Är det att bli vd? Att utvecklas som person? Att starta något helt nytt? Att ha kul på jobbet? Att ha balans i livet? Att tjäna en miljon före 30? Att slå rekord? Att bli omslag på Veckans Affärer?



Stanna och höj blicken!



löneläget som ett jämförelsemått.

De 13 procenten som hade mål (fast inte nedskrivna) tjänade dubbelt så mycket som de 84 procent som tagit sin examen och gått ut i yrkeslivet utan specifika mål.

Men här kommer det häftigaste: de 3 procenten som skrivit ner sina mål och gjort upp planer för hur de skulle nå dem tjänade i genomsnitt tio (10) gånger mer än alla de övriga!

Du behöver konkreta mål och konkreta

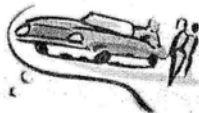
BRA anledningar att göra karriär

- Jag vill tjäna pengar, få tjänstebil, fin titel, visa att jag kan plus ...
- ... få ett roligare arbete.
- ... få bestämma mer.
- ... jag vet att jag kan göra det bättre än det som görs nu, jag måste få prova det.
- ... jag inte kan låta bli, min inre drivkraft är så stark.
- ... jag vill testa mina gränser.
- ... jag kan leda min grupp mot framgång och det är spännande.
- ... jag tycker att det är så kul.

DÅLIGA anledningar att göra karriär

- Min pappa har alltid stöttat mig och vill att jag ska lyckas.
- I min släkt har vi alltid gjort karriär.
- Jag vill tjäna pengar, och ha fin titel, själva jobbet struntar jag i.
- De frågade om jag ville ha chefsjobbet, då måste jag säga ja.
- Min man/min fru tycker att jag ska göra karriär.
- Min chef tycker att jag är duktig att jag borde göra karriär.
- Jobba är det enda jag kan, som person har jag inget värde, men om jag gör karriär blir jag beundrad och älskad.

Är det bara statusen som lockar dig, eller har du andra drivkrafter?



Gå vidare i rätt tid

FÖRR KALLADES DU HOPPJERKA om du bytte jobb ofta. Nu säger omgivningen "Å, hon gör snabb karriär!"

Men det är inte så enkelt att den som oftast byter jobb klättrar snabbast. Ibland kan det vara läge att byta jobb, ibland kan det absolut bästa valet vara att stanna där du är.

Det farliga är att gå kvar på samma jobb för länge, trots att du känner att du inte utvecklas. Att stanna kvar bara för att du inte vågar ta språnget.

Men trotjänare är inget fult ord, säger kompetensutvecklaren Doris Dahlin. Det är fullt möjligt att jobba på ett ställe i 40 år och hela tiden utvecklas. Men det krävs att du har rätt chef, som inte är rädd för konkurrens, och att du själv signalerar att du vill vidare.

Då är det ett plus att du har erfarenhet av organisationen.

Ligger det någon sanning i: "Har du inte gjort karriär före 35 så gör du det aldrig"?

"Nej", säger chefscoach Anki Bengtsson tvärsäkert.

"De flesta, både män och kvinnor, gör bäst karriär efter 35. För många kvinnor är det tyvärr så att de anses för söta och gulliga före 35 så att ingen tar dem på allvar. Först senare får de sin auktoritet. Männerna blir oftare "omhändertagna" av en äldre manlig chef och han i sin tur går inte i pension förrän hans "påläggskalv" är 35."

"Men de som verkligen gör kometkarriär är 50+. Skulle jag vara i den ställningen att jag hade ett företag och själv bara ville engagera mig på styrelsenivå skulle jag definitivt anställa någon över 50. De har redan gjort alla misstagen, du behöver inte betala miljontals kronor för felbedömningar. De är säkra på sig själva. Du får 30 års erfarenhet på köpet då är det peanuts om man får betala dem 10 000 kronor mer i månaden jämfört med en yngre."

Rätt tid att tänka på förändring:

- När du känner att det börjar gå i stå.
- När du inte längre är glad på jobbet.
- När du inte längre utvecklas på jobbet.

VERKTYG: Skaffa dig koll

- **Lista samtliga anställningar** du haft. Har du haft olika yrkesroller efter varandra i samma företag, lista varje roll för sig.
- **Ange hur länge du var kvar** på varje ställe. I år och månader.
- **Fundera över** om du bröt upp och bytte jobb vid rätt tillfälle. Stannade du för länge på vissa ställen, gick du vidare för snabbt eller var det perfekt tajming?
- **Är det dags för förändring** igen eller bedömer du det som att det är taktiskt bra att vara kvar ett tag till på den post du har i dag?

TÄNKVÄRT



Ha inte för bråttom ...

"Ha inte för bråttom, brukar jag råda mina klienter", säger pr-konsulten Paul Ronge. Har du för bråttom är risken stor att ditt liv kommer i obalans. Det blir bara jobb, jobb och jobb. Skulle karriären krascha ligger du väldigt illa till om jobbet är hela ditt liv.

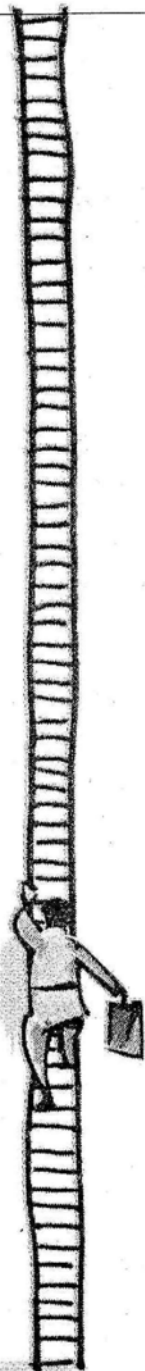
... men våga hoppa!

Man vet vad man har, men inte vad man får. Jo, det är lite farligt att göra karriär. Du vet inte var du hamnar, vilka arbetskamrater du får, tänk om du inte lyckas ...

Känner du dig lockad att stanna i det trygga, gamla vanliga – trots att du innerst inne vill förändring? Välj en karriärstege med tätt mellan stegpinnarna. Ta små steg, nästan ofarliga steg – men ta dem! Kom ihåg att man får ångra sig! Och då kan du i alla fall säga att du försökte.



Utvecklas du på det jobb du har kan du förmodligen stanna och kliva vidare.



Vad gör dig lycklig?



FRÅGA DIG VAD DU TYCKER OM att göra, vad som gör dig lycklig, vad du tycker är så intressant att du glömmer att tiden går – då har du hittat det du ska satsa på i din karriär.

Vem det var som sa följande har fallit i glömska, men det är tänkvärt:

”Ta reda på vad du vill mest av allt, vad du vill göra i livet – se sedan till så att någon betalar dig för att göra det.”

Faktum är att det du verkligen gillar att göra är nästan alltid det du är bra på.

Det kan hända att din verkliga lust och längtan, din verkliga begåvning, ligger gömd under tunga lager av förväntningar och måsten. Men krasa på, så kommer den i dagen. Och när du ser den kommer du att veta ”det här är vad jag vill, innerst inne”. Det är som när det säger klick och du blir förälskad.

VERKTYG: Liten självanalys



■ Det här gillar jag att göra:

.....

■ Det här är jag bra på:

.....

■ Det här vill jag uppnå i livet:

.....

■ Det här hindrar mig från att uppnå mina mål:

.....

■ Det här skulle jag göra om jag inte hade några tvivel, inga rädslor, om jag struntade i alla förväntningar och inte behövde ta hänsyn till pengar, tid och ansvar:

.....

Två-liste-metoden

Första listan

■ Skriv ner alla dina drömmar och alla mål (censurera inte, ta med allt).

Andra listan:

■ Skriv ner allt som inspirerar dig och som gör dig glad. Tidningsartiklarna som du alltid fastnar för, fiskeresan med kompisarna som du längtar efter, musiken som får dig att leva upp. Alla aktiviteter som är så kul att du glömmer tid och rum när du ägnar dig åt dem.

Lägg listorna bredvid varandra. Hittar du några anknytningspunkter. Finns det några mål som stämmer med dina spontana intressen.

Intervju andra

Fråga tre personer i din omgivning som du har förtroende för:

- Vilka tycker du mina starka sidor är?
- Vilka tycker du är mina svagheter? (håll tyst, lyssna, säg inte emot eller försök förklara).
- Vad beundrar du hos mig?
- Vad tycker du att jag borde jobba på att förbättra?
- Har du tänkt att jag passar för ett visst uppdrag eller yrke? Vilket?

Hitta din drömbild

Michael Dell, grundare av Dell Computers, har berättat att det som drev honom var att få ett företag med egna flaggstänger med företagsflaggor på.

Att se ditt namn i neon på verkstadsbyggnaden eller att vara en businesskvinna i Armanidrätt som hoppar in och ut i taxibilar på väg till viktiga möten kan vara andra bilder. Vilken är din?

En omöjlighet?
Nej, varför det?